

State University of New York College at Buffalo - Buffalo State University

Digital Commons at Buffalo State

Polish YMCA Documents

Polish YMCA In WWII

8-1-1946

Overview of Activities of the ROPI Department of the Polish YMCA in the Area of Polish Settlements in Italy from August 1, 1945 to August 1, 1946

W. Pienkowska

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.buffalostate.edu/ymcadocs>

Recommended Citation

"Overview of Activities of the ROPI Department of the Polish YMCA in the Area of Polish Settlements in Italy from August 1, 1945 to August 1, 1946." Polish YMCA Documents. Drzewieniecki Collections. Archives & Special Collections Department, E. H. Butler Library, SUNY Buffalo State.
<https://digitalcommons.buffalostate.edu/ymcadocs/52>

This Book is brought to you for free and open access by the Polish YMCA In WWII at Digital Commons at Buffalo State. It has been accepted for inclusion in Polish YMCA Documents by an authorized administrator of Digital Commons at Buffalo State. For more information, please contact digitalcommons@buffalostate.edu.

Zgodnie z zobowiązaniem przyjętym na konferencji w dn. 21 lipca 1945 u Kwatermistrza 2 Korp. Polska YMCA podjęła się zorganizować na terenie Rejonu Osiedli Polskich w Italji:

- 1/ 2 gospody
- 2/ 4 świetlice
- 3/ oświata pozaszkolna
- 4/ kursy zdobnicze
- 5/ nauka języków obcych

Oto jak wyglądało wywiązanie się z przyjętych zobowiązań:

1-2 Dnia 15 sierpnia 45. została otwarta świetlica w os. Trani, 26 sierpnia uruchomiono gospodę żołnierską ze świetlicą w mieście Barletta, 1 września analogiczna gospoda żołnierska w m. Trani. Dn. 23 września oddano do dyspozycji uchodźców świetlice w os. Barletta.

Placówki zostały zaopatrzone bogato przez Polską YMCA w inwentarz i sprzęt świetlicowy. Dla ilustracji: 600 krzeseł, 150 stołów, 4 odbiorniki radiowe, 2 ping pong'i, 4 pianina, 1 bilard, 30 kompl. szachów, 30 kompl. warcabów, 20 kompl. domino.

Obie świetlice w osiedlach były wykorzystywane zarówno przez ludność cywilną jak i przez przejeżdżających żołnierzy. Przeciętna frekwencja dzienna na placówkach Polsk. YMCA na terenie ROPI wynosiła łącznie 700 osób, w dni świąteczne i przedświąteczne 3000-4000 osób.

W obu świetlicach w os. Trani i Barletta był prowadzony bufet przez cały okres istnienia mimo braku przydziałów żywnościowych na te placówki.

PRACE ŚWIETLICOWE.

Jedną z najważniejszych prac świetlicowych stanowią biblioteki i czytelnie. Było ich cztery: w obu osiedlach, w m. Barletta i w świetlicy YMCA w szkole meskiej.

Przez zime czytelnie dobrze oświetlone i ogrzane skupiały przeciętnie około 150 osób dziennie każda.

Suma łączna książek w bibliotekach Polskiej YMCA wynosiła przy założeniu tychże 1119, obecnie wynosi 1657. Liczba abonentów wynosi 1100 osób. Przeciętna dzienna wymiana 190 książek. Czytelnie zaopatrzone są we wszystkie polskie pisma codzienne i perjodyki, a także pisma angielskie. Przeciętnie korzysta z czyteln 600 osób. Ponadto na wszystkich placówkach jest kolportaż wydawnictw wojskowych i Polskiej YMCA.

Następnym działem prac świetlicowych jest działalność Kół.

Koła szachowe.

Założone były w os. Barletta 8.10.45. i w os. Trani 15.10.45. Łączna liczba członków wahała się od 35-45 osób. Poza wewnętrznymi rozgrywkami konkursowymi rozegrano: 2 turnieje między osiedlami dn. 25.1. i 19.3.

1 mecz towarzyski z reprezentacją D-wa Bazy 2 Korp. w Motoli dn. 2.3.46, *z wyjazdami*

7 turniejów i meczów towarzyskich z reprezent. m. Barletta lub Zw. Akad. Włok. w Barlett

W lutym 6 członków Klubu brało udział w turnieju o mistrzostwo m. Barletta, który został przerwany z powodu wyjazdu niektórych jego uczestników.

Koła krajoznawcze.

Koło krajozn. w os. Barletta zorganizowane przy współudziale akademików zwiedziło zabytki i muzeum Barletty, także koło w Trani-os. ²⁰⁰⁷ poza zwiedzeniem zabytków Trani odbyło 4 wycieczki, poznając najważniejsze zabytki Puglji: *Altamura 20.1, Castel d. Stabia 21.1, Cumana 30.5, Bari i Castellana 10.6*

Współpraca ze zespołami Młodzieży i z Wydziałem Społecznym. *Lucera i Troia 20.6.*

Przewspółdział we wszelkiej zdrowych poczynaniach, wylaniających się z zespołu mieszkańców osiedli, przez udzielanie swych lokali na zebrania, zabawy, odprawy, naukę i imprezy, Polska YMCA jest stale w kontakcie z całością życia kulturalnego, społecznego-wychowawczego i organizacyjnego osiedli.

Z lokalu YMCA w os. Barletta korzystały: Harcerstwo, Akademicy, Kurs Łączności, Kurs Stenografji, Kurs analfabetów i inne zespoły w miarę potrzeb. W os. Trani Koło Młodzieży ma swój lokal w świetlicy Polsk. YMCA, jak również zorganizowany przez Wydz. Społeczny przy współudziale YMCA, z inicjatywy tegoż Kola Młodz., kurs Kroju i Szycia na 26 uczniów, który korzystał w dużej mierze ze sprzętu YMCA i z wydatnej pomocy zwłaszcza przy urządzeniu dwóch wystaw tego Kursu w lutym i czerwcu br. 17-24.6.46. Za lokalu świetlicy YMCA w Trani korzystał od maja 46r. kurs Zawodowo Doksztalcający, kursy jeżdż. angielskiego, organizowane dla ogółu mieszkańców obozu przez wojsko i także kursy dla analfabetów.

2)

Gospody w m. Barletta i Trani były terenem zbliżenia polsko-włoskiego, czego wyrazem były chociażby koncerty samorządne artystów włoskich, stałe zebrania T-wa włosko-polskiego i rozgrywki szachowe z akademikami włoskimi naszych klubów.

Polska YMCA współpracowała przy wszystkich uroczystościach, akademjach itp. przygotowując dekoracje w pracowni dekoracyjno-blacharskiej, a więc: na Akademje ku czci Chrystusa Króla /dn. 28.10.45/ zostały wykonane 3 reflektory, na przyjazd Gen. Andersa /16.12.45/ wykonano orla z blachy wielkości 2m . 2m, krzyż Virtuti Militari, syreny itp. na przyjazd Bisk. Gawliny /11.5.46/ wykonano herb papieski i lichtarze do kaplicy w Barletta.

Polska YMCA współdziałała z Wydz. Społecznym w akademji 11.11.45 w Barletta, dekorowała scenę w Trani do akademij: 11.11., 19.3., 3.5., 12.5., 18.5.

Polska YMCA zajęła się rozmieszczeniem, układem dekoracyjnym i uzupełniła własnymi dekoracjami wystawę o Polsce w Barletta, a potem przeniosła dn. 19.6. te wystawy do świetlicy YMCA w Trani.

Prof. Rutkowski, pracownik Polsk. YMCA, opracował w 2 zespołach, a mianowicie z Kolem Młodzieży w Trani i Sekcją Akademicką w Barletta, "Kolendników" w okresie Bożego Narodzenia, a pracownia dekoracyjna wykonała potrzebne do tego trzy tryptyki.

Polska YMCA udzielała swego lokalu, sprzętu i pomocy przy podejmowaniu wszystkich gości, wizytujących oboz, a więc: całkowicie i na koszt Polsk. YMCA odbyły się podwieczorki z udziałem gen. Andersa dn. 15 i 16.12.45. w świetlicach YMCA w obu osiedlach. Ponadto w lutym podejmowano na placówce YMCA komisję Aljancka z pulk. Finlay'em, biskupa Sawe, a w kwietniu Szefa Szt. 2 Korp. gen. Wisniowskiego, zaś w maju delegację robotników polskich z Francji?

Jednym z przejawów życia świetlicowego były zorganizowane na wszystkich placówkach choinki i oplatki., np. w os. Trani był oplatek z udziałem 110 osób z posród zespołów świetlicowych.

Do prac świetlicowych zaliczyć wreszcie trzeba imprezy, organizowane przez Polską YMCA. Oto najważniejsze z nich:

20, 21, 22 w listopadzie 45. 3 odczyty prof. Rutkowskiego o twórczości Chopina z ilustracją muzyczną,

23, 24, 25 2 wieczory piosenki ludowej polskiej, prowadzone przez prof. Rutkowskiego, 14.15 w grudniu 45. 2 odczyty prof. Rutkowskiego o kolendach z ilustracją muzyczną. W grudniu 45. prof. Rutkowski wycwiczył 2 zespoły kolendników, których występy cieszyły się w czasie świąt wielkim powodzeniem.

Wszystkie imprezy prof. Rutkowskiego wniosły do osiedli swojską nutę wsi polskiej.

Dalsze imprezy:

17.4 - 30.4. przegląd włoskiej sztuki religijnej w os. Trani

26.4. audycja muzyki religijnej prowadzona przez prof. Lewickiego w os. Trani

1.5. - 31.5. przegląd włoskiej sztuki religijnej w os. Barletta

1.5. audycja muz. religijnej prowadzona przez prof. Lewickiego w os. Barletta

Dn. 11.5. biskup Gawlina odwiedził wystawę sztuki religijnej włoskiej w os. Barletta.

Współdziałała YMCA w wystawie o Polsce jak również działalność wycieczkowa i turnieje szachowe omówione były w odpowiednich punktach.

Ponadto na terenie YMCA ROPI odbywało się przeciętnie tygodniowo około 40 zabaw tanecznych i koncertów zespołów włoskich.

3. OSWIATA POZASZKOLNA.

Prace z zakresu dokształcania były prowadzone przez Polską YMCA w os. Trani. A mianowicie już we wrześniu zapoczątkowały kurs języka polskiego dla dorosłych oraz kurs dla analfabetów instruktorów prac świetlicowych Polskiej YMCA i kierowniczką placówki os. Trani. Dopiero od października zaczęło się metodyczne nauczanie pod kierunkiem nauczyciela Feliksa Chylińskiego, przydzielonego z wojska oraz nauczycieli, Anny i Bernarda Farbotko, opłaconych przez YMCA, którzy uruchomili poza wspomnianym kursem języka polskiego i kursem dla analfabetów, kurs dokształcający dla młodzieży i dorosłych z zakresu szk. powsz., którego otwarcie miało miejsce dn. 4 grudnia 45. w sali wykładowej Polskiej YMCA w os. Trani.

3

54 /piedziesieciu czterech/ sluchaczy tych kursow otrzymalo swiadczenia z ukonczenia ich w dn.25.6.46. w swietlicy Polsk.YMCA w os.Trani. Nauka jest prowadzona nadal w zakresie nastepnej klasy.

Ten sam zespol nauczycielski prowadzil na koszt YMCA przedmioty ogolno ksztalcace na kursie kroju i szycia przez caly czas jego trwania, tj od 1.12.45 do 20.7.46.

Wklad finansowy YMCA w oswiate pozaszkolna wynosi 40.121.

4. KURSY ZDOBNICZE.

Kursy zdobnicze przekszaltcily sie z powodu braku kandydatow w pracowni dekoracyjno-blacharska.

Dn.12.8.45. juz zostala uruchomiona pracownia dekoracyjna w swietlicy YMCA w os.Trani. Pracownia przygotowala wiele plansz, wykonanych technika plaskorzezbowa w papierze, tak zw. papieroplastyka. Plansze dekoracyjne przedstawiaja sceny rodzajowe z zycia wsi polskiej, tance ludowe, miasta polskie. Pozatym wykonywano w duzej ilosci znaki dywizyjne, godla panstwowe oraz zabawki na choinke. Odrebny dzial stanowily wycinanki z papieru, oparte o tradycje zdobnictwa ludowego.

Wysilki plastyczne pracowni dekoracyjnej zmierzaly do wytworzenia naprawde polskiej atmosfery we wnetrzach swietlic Polskiej YMCA.

Pracownia zatrudniala 4 osoby. Wszelkie napisy wykonywal specjalista pochylm pismem technicznym. Plaskorzezby papierowe wykonywal Marcin Schraube.

1.9.45. powstala pracownia blacharska, zatrudniajaca 4 pracownikow. Wyrabiano w niej z puszek konserwowych: popielniczki, tacki, lichtarze, podstawki do pior, orly, znaki dywizyjne i ryngrafy.

Pracownia dekoracyjna udekorowala na terenie ROPI: 5 placowek YMCA, jadalnie, swietlice i hall w tymczasowym Domu Matek dla PSK, kasyno oficerskie w Barletta, jadalnie w szkole powsz., fryzjernie w Barletta os., swietlice w Domu Matek w os.Trani. Pozatym 16 placowek Polskiej YMCA na terenie Korpusu i Bazy. Procz tego, jak to bylo zaznaczone przy omawianiu wspolpracy YMCA z zespolami i Wydz. Spolecznym, dawala swoj wklad we wszystkie prawie uroczystosci i imprezy na terenie ROPI.

5. NAUKA JEZYKOW OBCYCH.

Polska YMCA zorganizowala 1.9.45. w os.Trani 3 komplety jez. angielskiego. Do 15.12. uczyl student Henryk Mioduszewski, a nastepnie kpt. Schab. Row nolegle od dn. 1.11.45. funkcjonowaly 3 komplety jez. angielskiego w os. Barletta, prowadzone przez kpt. Schaba. Lekcje angielskiego odbywaly sie przez caly okres pracy YMCA na terenie ROPI.

Na lekcje jez. angielskiego uczeszczalo w sumie 120 osob.

Kurs jez. francuskiego byl prowadzony w Trani od 20.10.45. do 15.12.45. zaniechany z powodu braku sluchaczy.

Analogiczny kurs w Barletta trwal od 1.10.45. do 21.4.46., zaniechany z powodu braku sluchaczy.

Kurs jez. wloskiego w Barletta byl zorganizowany 1.1.46. trwal do 21.6. prowadzony byl przez prof. wloskiego Raffaello Gianella.

Kurs jez. wloskiego w os.Trani prowadzony byl od 17.12.45. do 1.3.46. przez conte Giuseppe Viti. Zaniechany z powodu braku sluchaczy.

Z kursu jez. wloskiego korzystalo w obu osiedlach okolo 40 osob.

Wklad finansowy YMCA w kursy jezykowe wyhosi 125.280 lir. wl.

Na tym zamknac mozemy pierwsza czesc sprawozdania, dotyczaca wykonania zadan, do ktorych YMCA sie zobowiazala.

Jednak w miare rozmoju zycia osiedli rozszerzyl sie zakres zadan przez nia pojetych. Polska YMCA popiera moralnie i finansowo kazde zdrowe poczucie i istotna potrzebe mieszkancow osiedli, i tak:

- 1/ Polska YMCA przyczynila sie w duzej mierze do budowy kaplicy w os. Barletta, ofiarowujac na ten cel 24.000 lir.
- 2/ Specjalna opieka otacza YMCA mlodziem, a wiec 15 studentow zostalo wyslanych na studja do Rzymu jako stypendystow Polskiej YMCA. Stypendjum wynosi

3000 miesięcznie.

3/ Dn.16.12.45. gen.Anders dokonał otwarcia nadprogramowej placówki Polskiej YMCA na terenie ROPI, a mianowicie świetlicy w szkole powszechnej męskiej w Barletta.

Od tej pory szkoła ta była pod stałą opieką YMCA. Placówka jej silnie promieniowała na całość życia uczniów, czego wyrazem było utworzenie z inicjatywy kierowniczkich świetlicy sklepiku szkolnego, kasy oszczędności, organizowanych wycieczek.

Finansowe poparcie wyraża się przede wszystkim obdarowaniem młodzieży na gwiazdki prezentami na sumę 89.135 lir.wł. i stałym dożywianiem na łączną sumę za okres od 7.2.46. do 1.7.46

- 84.254 lir.wł.

4/ Polska YMCA opiekuje się ponadto świetlicą H.P.Z., dając tam gry, pisma i opłacając świetliczarke. /Hufiec Przynależności Zawodowej/

5/ Polska YMCA dopomaga i młodszym dzieciom gdy chcą się uczyć - i tak 27.3.46. uruchamia w świetlicy w Trani własnym sumptem z inicjatywy wyprobowanych już i uspołecznionych nauczycieli p.Chylńskiego i pp.Farbotko szkolkę 2-wą oddziałową dla 56 dzieci, które nie mogą z jakichkolwiek względów uczęszczać do szkół w Barletta.

Wkład finansowy Polsk.YMCA w te szkolke wynosi do dn.1.8.46. 32.412 lir.

6/ Niewowlecia też nie są wyłączone spod opieki YMCA, bo do Tymczasowego Domu Matek dla PSK ofiarowała dla nich produktów na sumę 18.380 lir.

7/ Polska YMCA jest też protektorka sportu. Przez nią założony był 1.9.45. klub sportowy "Polonia" w Trani. Dostał on od YMCA pokój i wyposażenie w postaci 10 pilek. Nie jeden raz YMCA finansowała herbatki po meczach w Barletta i Trani.

Z inicjatywy YMCA odbył się w Trani turniej ping-pong'owy, organizowany wspólnie z SPKP, a zakończony 17.3.46. rozdaniem nagród od YMCA i SPKP.

8/ Wreszcie YMCA zorganizowała i finansowała Kurs Żeglarsko-Rybacki zainicjowany przez p.W.Toporowa, pracownika Polskiej YMCA, rozpoczęty dn.20.3.46., a zakończony 21.6.46.

Liczył on 22 uczestników. Był to kurs instruktorski. Absolwenci mieli współpracować w prowadzeniu 3-ech kursów na 150 słuchaczy, organizowanych przez wojsko przy współudziale YMCA.

Organizacja tych kursów nie doszła do skutku ze względu na nieprzewidziane szybki wyjazd kompanij Hufca Szkolnego, dla których kursy miały być zorganizowane. Z tego samego powodu zostało odwołanych ponad 50% słuchaczy kursu instruktorskiego, wobec czego kurs 21.6. został rozwiązany.

Podczas trwania kursu słuchacze gruntownie się zaznajomili w elementarnym zakresie z następującymi przedmiotami:

meteorologia
nawigacja przybrzeżna
oceanografia
budowa i oznaczenie statków żaglowych
język włoski .

Wykłady prowadzone były przez grono nauczycieli Włoskiej Szkoły Morskiej w Barletta.

Zajęcia praktyczne polegały na:

wiosłowaniu i sterowaniu
prowadzeniu żaglowca
wyprawach na zawodowe połowy ryb

na motobarkach włoskich. Wyprawy te trwały od 3-ech do 5-ciu dni bez lądowania.

Wkład miesięczny YMCA w kurs Żeglarsko-Ryb. - 30.000 lir.

(5)

9/

Procz pracowni dekoracyjnej i blacharskiej Polska YMCA
uruchomila dn.20.3.46. introligatornie na wlasne potrzeby,
oplacajac z wlasnych funduszow 4 pracownikow z posrod ucho-
dzcow.

Oddzial Polskiej Y. M. C. A.

Kier. R. O. P. I.

Pienkowska

/W. Pienkowska/

1. VII. 46.